

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16.12.1998, sp. zn. 23 Cdo 1460/98, ECLI:CZ:NS:1998:23.CDO.1460.1998.1

Číslo: 43/2000

Právní věta: Právo na finanční náhradu podle § 13 odst. 2 (ve spojení s § 20 odst. 2) zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů, je třeba uplatnit ve lhůtě jednoho roku od právní moci rozhodnutí o zrušení výroku o trestu propadnutí majetku, propadnutí věci nebo zabránění věci, jestliže právní moc nastala po 1. 4. 1991 (§ 20 odst. 3 cit. zákona). Lhůta k uplatnění práva na finanční náhradu u příslušného ústředního orgánu státní správy je lhůtou hmotněprávní a prekluzivní.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 16.12.1998

Spisová značka: 23 Cdo 1460/98

Číslo rozhodnutí: 43

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Lhůty

Předpisy: § 13 odst. 2 předpisu č. 87/1991Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

M ě s t s k ý s o u d v P r a z e j a k o s o u d o d v o l a c í r o z s u d k e m z e d n e 1 9 . ú n o r a 1 9 9 8 , č . j . 2 0 C o 6 2 1 / 9 7 - 4 4 , z m ě n ě l r o z s u d e k O b v o d n í h o s o u d u p r o P r a h u 1 z e d n e 5 . č e r v n a 1 9 9 7 , č . j . 2 2 C 1 2 8 / 9 5 - 3 4 , j í m ŝ b y l a ŝ a l o v a n ě s t a n o v e n a p o v i n n o s t z a p l a t ě t ŝ a l o b k y n ě i f i n a n č n ě n á h r a d u 6 0 0 0 0 K č v c e n n ý c h p a p í r e c h , k t e r ě n e m a j í p o v a h u s t á t n ě h o d n o s t ě , a r o z h o d n u t o , ŝ e ŝ a l o v a n á j e p o v i n n a z a p l a t ě t ŝ a l o b k y n ě n á h r a d u n á k l a d ů ř í z e n í v e v ý ŝ i 3 7 2 0 K č t a k , ŝ e ŝ a l o b u o z a p l a c e n í f i n a n č n ě n á h r a d y z a m í t l . S o u č a s n ě r o z h o d l , ŝ e ŝ á d n ý z ú č a s t n ě k ů n e m á p r á v o n a n á h r a d u n á k l a d ů ř í z e n í p ř e d s o u d y o b o u s t u p ň ů .

N a r o z d í l o d s o u d u p r v n ě h o s t u p n ě o d v o l a c í s o u d d o v o d ě l , ŝ e ŝ a l o b k y n ě s v ů j r e s t i t u č n ě n á r o k n a f i n a n č n ě n á h r a d u v e s m y s l u u s t a n o v e n í § 1 3 o d s t . 2 z á k o n a č . 8 7 / 1 9 9 1 S b . , o m i m o s o u d n ě h r e h a b ě l i t a c ě c h , v e z n ě n ě p o z d ě j ŝ ě h p ř e d p ě s ů (d á l e j e n " r e s t i t u č n ě z á k o n ") , u p l a t n ě l a u M i n i s t e r s t v a f i n a n c í Č R a ŝ p o m a r n ě m u p l y n u t ě j e d n o r o č n ě p r e k l u z ě v n ě l h ů t y , t e d y v d o b ě , k d y j e j í p r á v o n a f i n a n č n ě n á h r a d u j i ŝ z a n ě k l o . K o n s t a t o v a l p ř ě t o m , ŝ e o k o l n o s t , ŝ e ŝ a l o b a b y l a p o d á n a u s o u d u d n e 2 6 . č e r v n a 1 9 9 6 , j e p r o p o s o u z e n ě ú č ě n k ů p r e k l u z e p r á v a j i ŝ z c e l a n e r o z h o d n á , n e b o ŝ o v č a s n ě m u p l a t n ě n ě p r á v a u s o u d u l z e u v a ŝ o v a t j e n t e h d y , j e s t l i ŝ e b y l o p r á v o n e j p r v e v č a s v p r e k l u z ě v n ě l h ů t ě u p l a t n ě n o u M i n i s t e r s t v a f i n a n c í . D á l e p ř ě p o m n ě l , ŝ e s o u d u n e p ř ě s l u ŝ ě p o s o z o v a t , z d a l h ů t y k u p l a t n ě n ě n á r o k ů j s o u v z á k o n ě s t a n o v e n y v p ř ě m ě ř e n ě d ě l c e .

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, v němž s odkazem na ustanovení § 241 odst. 3 písm. d) o.s.ř. vytýká odvolacímu soudu, že “nesprávně posoudil povahu lhůty, v níž byla oprávněna uplatnit žalobou u soudu svůj nárok podle § 13 odst. 2 zák. č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích”. Není srozuměna se závěrem odvolacího soudu, že její právo na finanční náhradu přiznanou ustanovením § 13 odst. 2 restitučního zákona bylo prekludováno. Nadále trvá na tom, že na případ paušální náhrady za majetek, který propadl státu na základě později v rámci soudní rehabilitace zrušeného trestního rozsudku, ustanovení § 13 odst. 3 ani ustanovení § 20 odst. 3 restitučního zákona nedopadají. Navíc je přesvědčena, že ani jedno ze zmiňovaných ustanovení restitučního zákona nestanoví prekluzivní lhůty v souvislosti s právem na finanční náhradu za propadlý majetek, nýbrž pro případy jiné, např. zamítnutí žaloby o vydání věci a vznik práva na vydání majetku neprávem propadlého. “Rozšiřující (extenzivní) výklad zákona pro tuto situaci žalobkyně považuje za nepřipustný, protože znamená zákonem výslovně neupravené omezení restitučního nároku aplikací prekluzivní lhůty k jeho uplatnění tam, kde to zákon výslovně nestanoví”. Uplatnit nárok na finanční náhradu lze podle žalobkyně v obecné promlčecí lhůtě podle § 101 obč. zák., když speciální zákon, jakým je restituční zákon, odchýlnou úpravu neobsahuje. Žalobkyně navrhla, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná Česká republika prostřednictvím Ministerstva financí ČR v písemném vyjádření k dovolání navrhla, aby dovolání bylo jako neopodstatněné zamítnuto. Odkazuje na důvody rozhodnutí odvolacího soudu, které považuje za zcela správné, a připomíná “řadu pravomocných prejudiciálních rozhodnutí” vyšších soudů.

N e j v y š š í s o u d - po zjištění, že dovolání bylo podáno včas a k tomu oprávněným subjektem (žalobkyní) řádně zastoupeným advokátem (§ 240 odst. 1, § 241 odst. 1 o.s.ř.) a že jde o rozsudek, proti kterému je dovolání podle § 238 odst. 1 písm. a) o.s.ř. přípustné - přezkoumal bez jednání (§ 243a odst. 1 o.s.ř.) napadený rozsudek odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 odst. 3 o.s.ř. a dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné, a proto je zamítl.

Z odůvodnění:

Žalobkyně nenamítá, že v řízení došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 odst. 1 o.s.ř. nebo že řízení bylo postiženo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 241 odst. 3 písm. a /, b/ o.s.ř.), a ani z obsahu spisu nevyplývá, že by k některé z uvedených vad došlo.

Obecně je právní posouzení věci nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu - sice správně určenou - nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Posoudit, zda je napadený rozsudek odvolacího soudu se zřetelem k uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 241 odst. 3 písm. d) o.s.ř., obsahově konkretizovanému dovolacími námitkami správný (§ 243b odst. 1 o.s.ř.), znamená přezkoumat opodstatněnost odvolacím soudem vysloveného právního závěru, podle něhož žalobkyně „uplatnila restituční nárok na finanční náhradu (tzn. nárok přiznaný ustanovením § 13 odst. 2 restitučního zákona) u Ministerstva financí České republiky po marném uplynutí jednorozhodné prekluzivní lhůty, tedy v době, kdy jí právo na finanční náhradu zaniklo”. K tomu, aby odvolací soud dospěl k uvedenému - dovoláním zpochybněnému - závěru, musel vyřešit tři následně zmíněné základní otázky. Jako první musel řešit otázku, zda lhůta uvedená v § 13 odst. 3 restitučního zákona se vůbec vztahuje na nároky podle § 13 odst. 2 restitučního zákona, neboli zda i v případě finančních náhrad ve smyslu ustanovení § 13 odst. 2 restitučního zákona je zapotřebí postupovat způsobem stanoveným v § 13 odst. 3 tohoto zákona. V souvislosti s určením počátku lhůty, v níž mohla žalobkyně u Ministerstva financí České republiky uplatnit právo na finanční náhradu (podat písemnou žádost), pak musel následně uvažovat vztah ustanovení § 13

odst. 2 a 3 restitučního zákona k ustanovení § 20 odst. 3 restitučního zákona. Konečně řešil charakter lhůty stanovené k uplatnění práva na finanční náhradu u příslušného orgánu státní správy.

Především je třeba souhlasit s odvolacím soudem, že vzhledem k výsledkům nalézacího řízení může jít v daném případě pouze o nárok přiznaný částí třetí restitučního zákona ("Oblast trestněprávních vztahů" - § 19 a 20), tedy nárok, který vyplývá z výroku o trestu propadnutí majetku zrušeného v řízení podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, a nikoli o nárok podle části druhé hlavy první restitučního zákona. Finanční náhrady upravil sice restituční zákon v ustanovení § 13, tedy ve své části druhé ("Občanskoprávní vztahy" - § 3 až 13), avšak umožnil je i v oblasti trestně právních vztahů (část třetí - § 19 a 20) tím, že v § 20 odst. 2 upravil právo oprávněné osoby žádat o poskytnutí náhrady podle § 13, není-li vydání věci podle ustanovení § 5, 7 až 12 možné. Protože žalobkyně je podle výsledků nalézacího řízení osobou odvozuující restituční nárok od osoby rehabilitované podle zákona č. 119/1990 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) a splňuje podmínku státního občanství České republiky (dříve ČSFR) podle § 3 odst. 1 restitučního zákona již od doby jeho účinnosti, tj. splňovala ji již ke dni 1. dubna 1991, mohla být oprávněnou osobou pouze podle § 19 odst. 1 ve spojení s § 3 odst. 4 písm. c) restitučního zákona a mohl jí příslušet nárok na finanční náhradu podle § 20 odst. 2, věty za středníkem, ve spojení s § 13 odst. 2 restitučního zákona.

O druhých finančních náhrad pojednává restituční zákon ve svém § 13 odst. 1 a 2 (pro oblast trestněprávních vztahů ve spojení s § 20 odst. 2).

Ustanovení § 13 odst. 1 restitučního zákona výlučně pojednává o finančních náhradách za nemovitosti. Finanční náhrada ve smyslu tohoto ustanovení se poskytuje za

a) nemovitost, kterou nelze vydat (§ 13 odst. 1, věta před druhou čárkou, restitučního zákona), b) nemovitost, u níž došlo ke znehodnocení ve smyslu § 7 odst. 3 restitučního zákona, a nemovitost zhodnocenou podle § 7 odst. 4 restitučního zákona, v obou případech tehdy, požádá-li oprávněná osoba o finanční náhradu místo vydání nemovitosti (§ 13 odst. 1, věta za druhou čárkou, ve spojení s ustanovením § 7 odst. 3 a 4 restitučního zákona),

c) nemovitost, která se stala neoddělitelnou součástí jiné věci, rovněž pouze v případě žádosti oprávněné osoby o finanční náhradu místo vydání této věci (§ 13 odst. 1, věta za druhou čárkou, ve spojení s ustanovením § 7 odst. 4 a 5 restitučního zákona).

Finanční náhrada podle § 13 odst. 2 restitučního zákona přísluší oprávněné osobě v případě, že a) šlo o převzetí celého majetku občana, jehož součástí nebyla nemovitost (všech movitých věcí občana),

b) k převzetí došlo na základě soudního rozhodnutí, které bylo nebo bude zrušeno v rámci soudní rehabilitace podle zákona o soudní rehabilitaci, nebo

c) které se zrušuje podle restitučního zákona (§ 16 odst. 1 restitučního zákona).

Ustanovení § 13 odst. 3, 4 a 5 (ve spojení s § 20 odst. 2) restitučního zákona se týká postupu při uplatňování a poskytování finančních náhrad. V § 13 odst. 3 restitučního zákona je stanovena lhůta pro podání písemné žádosti o finanční náhradu. Lze uzavřít, že už ze systematiky § 13 (ve spojení s § 20 odst. 2) restitučního zákona vyplývá, že lhůta uvedená v § 13 odst. 3 restitučního zákona se týká nároků na finanční náhradu podle § 13 odst. 1 i 2 (ve spojení s § 20 odst. 2) restitučního zákona a že tudíž i v případě nároků podle § 13 odst. 2 (ve spojení s § 20 odst. 2) restitučního zákona je zapotřebí ve lhůtě upravené v § 13 odst. 3 restitučního zákona podat žádost o tuto finanční náhradu u příslušného ústředního orgánu státní správy republiky. Uvedený závěr vyplývá i z toho, že v citovaném ustanovení je v návaznosti na pojem "písemnou žádost" užito pouze sousloví "o finanční náhradu", aniž by se v něm rozlišovalo mezi finanční náhradou podle § 13 odst. 1 restitučního zákona

na straně jedné a finanční náhradou podle § 13 odst. 2 restitučního zákona na straně druhé. K poskytování finančních náhrad jak podle § 13 odst. 1 restitučního zákona, tak také podle § 13 odst. 2 restitučního zákona je pasivně legitimován stát, tj. Česká republika (k tomu srovnej nálezy Ústavního soudu České republiky ze dne 6. listopadu 1996 sp. zn. [I. ÚS 197/96](#)), a ústřední orgány státní správy České republiky, o nichž se zmiňuje ustanovení § 13 odst. 3 restitučního zákona, jsou pouze orgány příslušné podle zákona č. 231/1991 Sb. ve věcech finančních náhrad podle § 13 odst. 1 i 2 (v daném případě ve spojení s § 20 odst. 2) restitučního zákona, na něž vznikl nárok podle restitučního zákona. Z toho vyplývá, že i právo na finanční náhradu podle § 13 odst. 2 restitučního zákona, k jejímuž poskytnutí je věcně legitimován stát, je třeba v jednorozhodnutí formou písemné žádosti uplatnit u příslušného ústředního orgánu státní správy republiky, jak to stanoví § 13 odst. 3 restitučního zákona. S přihlédnutím k těmto závěrům lze za použití jazykového, systematického a logického výkladu dovodit, že lhůta upravená v § 13 odst. 3 restitučního zákona se týká uplatňování finančních náhrad podle § 13 odst. 1 i 2 restitučního zákona a tudíž že i v případě finanční náhrady podle § 13 odst. 2 (v daném případě ve spojení s § 20 odst. 2) restitučního zákona je zapotřebí ve lhůtě upravené v § 13 odst. 3 restitučního zákona podat písemnou žádost o finanční náhradu u příslušného ústředního orgánu státní správy republiky. Lze proto uzavřít, že odvolací soud nepochybil, dospěl-li k závěru, že lhůta k uplatnění práva přiznaného ustanovením § 13 odst. 2 ve spojení s § 19 odst. 1 restitučního zákona je stanovena v § 13 odst. 3 restitučního zákona.

Souhlasit lze s odvolacím soudem rovněž v určení počátku lhůty, v níž mohla žalobkyně uplatnit své právo na finanční náhradu. I když ustanovení § 20 odst. 3 restitučního zákona výslovně zmiňuje “případy uplatňování nároku na vydání majetku vyplývajícího ze zrušení výroku o trestu propadnutí majetku, propadnutí věci nebo zabránění věci”, nelze, než logicky dovozovat, že toto ustanovení platí i v případech, kdy je namísto vydání majetku (vydáním je i zde nutno rozumět obnovu vlastnického práva, tedy povinnost vzdát se věci a vrátit ji tomu, komu byla v minulosti určitým, zákonem prezumovaným způsobem odňata, resp. oprávněné osobě) požadováno zástupné plnění, tj. plnění formou finanční náhrady za odňatý majetek, který nelze vydat. Smyslem ustanovení § 20 odst. 3 restitučního zákona totiž je zamezit nepřipustnému zkrácení lhůt k uplatnění restitučních nároků pro ty osoby, jejichž statut osoby oprávněné je spjat s rehabilitací podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, tzn. se zrušením soudního rozhodnutí, jehož realizací došlo k odnětí vlastnického práva k věci. Ustanovení § 20 odst. 3 restitučního zákona může lhůtu k uplatnění restitučního nároku pouze prodloužit a bylo by nesprávné, aby tohoto dobrodiní restitučního zákona požívaly pouze některé osoby rehabilitované podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, resp. od nich “odvozené” oprávněné osoby. Opačný výklad (výklad, který prosazuje v dovolání žalobkyně) by vedl k absurdním důsledkům, neboť by došlo ke znevýhodnění těch soudně rehabilitovaných osob, které jsou “znevýhodněny” již samotným faktem, že se nemohou z různých důvodů domáhat vydání odňatých jim věcí. Protože žalobkyně ke dni účinnosti restitučního zákona, tj. k 1. dubnu 1991 byla občankou České a Slovenské Federativní Republiky, mající trvalý pobyt na jejím území, a statut osoby oprávněné jí nebyl přiznán až nálezem Ústavního soudu České republiky publikovaným pod č. 164/1994 Sb. (tento nálezy umožnil uplatnit restituční nároky těm občanům někdejší České a Slovenské Federativní Republiky, posléze České republiky, kterým bránila v jejich uplatnění neústavní podmínka trvalého pobytu na území této republiky), lze i s přihlédnutím k nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 3. června 1998 sp. zn. [Pl. ÚS 24/97](#), uveřejněnému pod č. 153/1998 Sb. a vykonatelnému dnem 8. července 1998, jež je s nálezem Ústavního soudu České republiky publikovaným pod č. 164/1994 Sb. v přímé kontinuitě, dovozovat, že lhůta k uplatnění práva na finanční náhradu u příslušného ministerstva by žalobkyni začala běžet již dnem účinnosti restitučního zákona, tj. dnem 1. dubna 1991 za předpokladu, že by rozhodnutí o zrušení trestu propadnutí majetku nenabývalo právní moci po účinnosti restitučního zákona. V posuzovaném případě však toto rozhodnutí o soudní rehabilitaci otce žalobkyně J. S. nabývalo právní moci až po účinnosti restitučního zákona, a to dne 17. září 1992, a je proto namístě v posuzovaném případě počátek lhůty k uplatnění práva na finanční náhradu formou písemné žádosti u

Ministerstva financí České republiky posunout k tomuto dni. Odvolací soud proto nepochybil, když dovedl, že lhůta k uplatnění práva na finanční náhradu (k podání písemné žádosti) u Ministerstva financí České republiky začala žalobkyni běžet dnem 17. září 1992.

Zcela správně pak odvolací soud posoudil i charakter lhůty k uplatnění práva na finanční náhradu formou podání písemné žádosti u příslušného ústředního orgánu státní správy (Ministerstva financí ČR). Ustanovení § 13 odst. 3 restitučního zákona před nálezem Ústavního soudu České republiky publikovaným pod č. 153/1998 Sb., z něhož je namístě v posuzovaném případě – jak již bylo výše vyloženo – v návaznosti na § 20 odst. 3 restitučního zákona vycházet, stanovilo, že písemnou žádost o finanční náhradu je třeba u příslušného ústředního orgánu státní správy republiky podat nejpozději ve lhůtě jednoho roku ode dne účinnosti zákona nebo ve lhůtě jednoho roku ode dne, kdy právní moci nabyl rozsudek, kterým byl zamítnut návrh na vydání věci. Stanoví tedy lhůtu pro uplatnění práva a místa pro jeho uplatnění a nelze ho označit za předpis práva procesního; lhůta v něm uvedená není lhůtou procesněprávní, nýbrž lhůtou hmotněprávní. K jejímu dodržení je zapotřebí, aby nejpozději posledního dne této lhůty byla v restitučním zákoně zmiňovanému ústřednímu orgánu státní správy (Ministerstvu financí ČR – viz zákon č. 231/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších změn a doplňků) doručena písemná žádost o finanční náhradu. Přitom posledním dnem lhůty určené podle let je ve smyslu § 122 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen “občanský zákoník”), který je v této souvislosti nutno podpůrně užit, den, který se svým pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná. Není – li takový den v posledním měsíci, připadne konec lhůty na jeho poslední den. Podle § 122 odst. 3 obč. zák. připadne – li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Naproti tomu u procesněprávních lhůt podle § 57 odst. 3 o.s.ř. postačí, je-li příslušné podání (např. odvolání) poslední den lhůty předáno k poštovní přepravě.

Podle nezpochybněného skutkového zjištění soudů obou stupňů nabyl rozsudek, jímž byl otec žalobkyně J. S. podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, rehabilitován a jímž tedy byl mimo jiné zrušen výrok o trestu propadnutí jeho jmění, právní moci dne 17. září 1992. Tento den lze považovat za počátek jednorozční lhůty k uplatnění práva na finanční náhradu u příslušného ministerstva. Poslední den uvedené lhůty určené v daném případě podle let připadl ve smyslu § 122 odst. 2, věty první, obč. zák. na pátek 17. září 1993. Byla – li písemná žádost podána žalobkyní Ministerstvu financí České republiky nejdříve 24. června 1994, došlo k uplatnění práva po marném uplynutí uvedené jednorozční lhůty.

Protože restituční zákon nemá vlastní ustanovení obecně pojednávající o lhůtách v něm uvedených, přičemž ustanovení § 13 je zařazeno v jeho části upravující oblast občanskoprávních vztahů, je třeba i otázku, zda hmotněprávní lhůta stanovená ve třetím odstavci citovaného ustanovení je promlčecí nebo prekluzivní, řešit výkladem příslušných ustanovení občanského zákoníku, který je k restitučnímu zákonu ve vztahu *lex generalis – lex specialis*, s přihlédnutím k právní teorii. Sluší se připomenout, že zatímco restituční zákon používá pojmu “lhůta”, občanský zákoník hovoří o “dobách”.

Protože občanský zákoník rozlišuje pouze doby promlčecí a prekluzivní, lze o lhůtě uvedené v § 13 odst. 3 restitučního zákona uvažovat jen jako o době prekluzivní či době promlčecí, přičemž je zapotřebí vycházet z jazykového a logického výkladu tohoto ustanovení. Stanoví – li zákon v konkrétním ustanovení (jak je tomu i v případě citovaného ustanovení), že účastník právního vztahu může své právo uplatnit u určeného orgánu v určité lhůtě, lze z takového ustanovení dovést závěr, že po marném uplynutí takové lhůty již svá práva s úspěchem uplatnit nemůže. Proto i ustanovení § 13 odst. 3 restitučního zákona ve znění před nálezem Ústavního soudu České republiky publikovaným pod č. 153/1998 Sb., podle kterého je písemnou žádost o finanční náhradu třeba podat u příslušného ústředního orgánu státní správy republiky nejpozději do jednoho roku ode dne

účinnosti zákona nebo ve lhůtě jednoho roku ode dne, kdy právní moci nabyl rozsudek, kterým byl zamítnut návrh na vydání věci, je nutno (v posuzovaném případě v návaznosti na § 20 odst. 3 restitučního zákona) interpretovat tak, že požádala-li písemně oprávněná osoba příslušný ústřední orgán státní správy o finanční náhradu později, než ve lhůtě jednoho roku ode dne účinnosti restitučního zákona nebo ode dne, kdy právní moci nabyl rozsudek, kterým byl zamítnut návrh na vydání věci, resp. od rozhodnutí, jímž byl v rámci soudní rehabilitace mimo jiné zrušen výrok o trestu propadnutí majetku, vyplývá ze zákona, že své právo uplatnila pozdě a že v důsledku této skutečnosti její právo zaniklo.

Lhůta stanovená k podání písemné žádosti o finanční náhradu u příslušného ústředního orgánu státní správy je tedy propadná (prekluzivní), byť není vyjádřena dovětkem "jinak právo zanikne", když skutečnost, že jde o dobu prekluzivní je slovně vyjádřena jinak. S přihlédnutím k námitkám žalobkyně je třeba zdůraznit (a tento názor zastává ve stanovisku ze dne 20. října 1998 sp. zn. Pl. ÚS st. 7/98 i Ústavní soud České republiky), že byť je restituční zákon svou povahou zákonem specifickým, sledujícím zmírnění následků některých majetkových a jiných křivd z období let 1948 - 1989 a nemůže být proto zcela vsazen do nepřekročitelného občanskoprávního rámce, tendenci "zprůchodnit" cestu ke zmírnění následků křivd odpovídá na druhé straně zjevná tendence vymezit pro uplatňování restitučních nároků určitý časový rámeček.

Protože rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu, obsahově konkretizovaného dovolacími námitkami žalobkyně, ve smyslu § 243b odst. 1, věta před středníkem, o.s.ř. správný, dovolací soud dovolání žalobkyně podle téhož zákonného ustanovení zamítl.